

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านข่อยเมือง
เบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ใน
พื้นที่บ้านข่อย เมืองเบง โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในชุมชนบ้านข่อย เมืองเบง เจ้าหน้าที่แผนก
แถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยเครื่องมือที่ใช้
การศึกษาคือ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง
สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science: SPSS) โดยมีรายละเอียด
ของระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเขตพื้นที่การวิจัยบ้านข่อย เมืองเบง แขวงอุดมไชย
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากเป็นเมืองที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะที่มีความโดดเด่นทางด้าน
การท่องเที่ยว (แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงอุดมไชย, 2555: 5)

ผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คราวเรือนในชุมชนบ้านข่อย เมืองเบง แขวงอุดม
ไชยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจำนวน 167ครัวเรือน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนซึ่ง
ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวจำนวน 48 คน และ
ผู้ประกอบการจำนวน 54 คน (แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงอุดมไชย, 2012: 1)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) คือ
ครัวเรือนในชุมชนบ้านข่อย เมืองเบง แขวงอุดมไชยที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจำนวน 80
ครัวเรือน โดยผู้วิจัยได้สำรวจจำนวนผู้ให้ข้อมูลโดยกำหนดจากจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรม
การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านข่อย เมืองเบงทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน80 ครัวเรือนและได้เก็บข้อมูลจาก
ตัวแทนภาครัฐบาลได้แก่ เจ้าหน้าที่จากแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมใน
การท่องเที่ยวชุมชนบ้านข่อย เมืองเบงแขวงอุดมไชยจำนวน 20 รายนอกจากนี้ยังได้เก็บข้อมูลจาก

ผู้ประกอบการที่ได้เข้าร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชนบ้านย้อย ซึ่งเป็นบริษัท ที่เป็นตัวแทน นำเอานักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนจำนวน 5 ราย โดยมีผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้นจำนวน 105 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อย เมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านย้อย เมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ 2) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อย เมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ได้สร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยแนวคำถาม 4 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านปัจจัยด้านประชากรณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นคำถามแบบปลายปิด (close-ended question)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อย เมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นคำถามแบบปลายปิด (close-ended question) ซึ่งใช้ลักษณะคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า (likkert scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question)

จากนั้นนำคะแนนที่ใช้มาคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) โดยอาศัยเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีส่วนร่วมระดับมาก
2.61-3.60	มีส่วนร่วมระดับปานกลาง

1.81-2.60	มีส่วนร่วมระดับน้อย
1.00-1.80	มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ทดสอบเครื่องมือโดยจากการค้นคว้าและเรียบเรียงสร้างขึ้นมา เพื่อสามารถนำไปใช้และให้เกิดประสิทธิภาพ จากการทดสอบเครื่องมือดังต่อไปนี้

การทดสอบความตรงในเนื้อหา (content of validity) ผู้วิจัยได้ทดสอบโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ที่ต้องการจะศึกษา จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการวัด

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลที่แท้จริง จำนวน 30 คือคนในชุมชนบ้านย้อย เมืองเบงซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามแบบของ cronbach's (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

s_i^2 = ค่าความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 = ค่าความแปรปรวนทั้งหมด

ผลการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.804 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไปได้ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ข้อมูลส่วนนี้ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรตัวอย่างโดยตรง โดยมีเครื่องมือที่ใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อยเมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจำนวน 105 ราย จากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปประเมินผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจพื้นที่ที่ทำการศึกษา โดยการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ในแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงอุดมไชย นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์จากนายบ้านย้อยซึ่งได้ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ที่ศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จส่งให้ประธาน และกรรมการตรวจสอบและนำมาแก้ไขตามความเหมาะสม และมีความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามลงทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามว่ามีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้อย่างถูกต้องจากผู้ที่มีความรู้ในด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 30 ราย

ขั้นตอนที่ 4 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงเก็บข้อมูลในภาพสนาม ซึ่งได้ข้อมูลที่ตอบตามวัตถุประสงค์ที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้ จากนั้นนำไปทำการวิเคราะห์ด้วยใช้ SPSS

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัย และสารสนเทศออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากกระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงอุดมไชย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความสะดวกในการบันทึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science: SPSS) ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์

ปัจจัยด้านความรู้ของสมาชิก และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) อันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ปัจจัยด้านประสบการณ์ ได้แก่ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ปัจจัยความรู้ของสมาชิก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่ระลึก ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธิดำเนินการของกลุ่มสมาชิก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 1 ปี เริ่มจาก 1 พฤษภาคม 2556 ถึง 30 เมษายน 2557 ซึ่งรวมถึงการวิจัยเอกสาร การเก็บข้อมูลภาคสนามบ้านขี้เมืองแบง แขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว